

981225-1

Svět není věc, předmět, objekt. A nesmí být ani objektivován. Svět se nikdy neukazuje jako celek, ale je možné se k němu jako k celku ve vědomí vztáhnout. Svět ovšem je jakožto svět (jakožto celek) konstituován teprve tímto vztahem k němu, přesně: mnoha individuálními vztahy k němu. Svět vůbec není založen na „věcech“, není hromadou, „skládkou“, „skladištěm věcí“ (Masaryk), nýbrž na vzájemných reakcích vnitrosvětých událostí. Ovšem tyto vzájemné reakce jedněch událostí na jiné ještě neznamenají založení světa jako celku. K tomu je zapotřebí subjektu takové úrovně, aby mohl svět vůbec mínit, aby se mohl ke světu vcelku vztáhnout – a to je možné jen ve vědomí a skrze vědomí.

(Písek, 981225-1.)